

■ *Paraules que surten als exercicis escrits*

mà, mans, mapa, mata, Mateu, matí, menta, més, meu, miau, minut, moneia, moniato, moto, motos, muuu, nom, noms, pom-pom, poma, pomes, Tomàs

■ *Altres paraules amb vocals +p+s+n+t+m que es poden treballar*

imant, mai, mamà, manta, menut, mona (Eivissa), mos (Menorca i Eivissa), mou, mut, només, pam, somia, suma, tempesta (t), toma, Tomeu

■ *Aspectes fonètics*

Amb la lletra **m** representam el fonema /m/, que és nasal, bilabial i sonor. Sembla al fonema /n/ per ser nasal, i als fonemes /b/ i /p/ per ser bilabials.

El so [m]:

- es pot allargar i cantar (igual que [n]);
- si ens tapam el nas, no el podem pronunciar (igual que [n]);
- els llavis estan tancats (a diferència de [n]);

Proposam anomenar aquesta lletra «la lletra de *mà*» o sigui la lletra que serveix per a escriure *mà*.

■ *Aspectes ortogràfics*

La lletra **m** no presenta dificultats ortogràfiques remarcables en aquest primer nivell.

■ *La grafia*

Minúscula: té tres pontets, un més que la **n** i també acaba amb una maneta.

Majúscula: una retxa vertical de dalt a baix; tornam al punt inicial i fem una costeta curta cap a baix i una altra cap a dalt;; per a acabar, una retxa vertical cap a baix..

■ *Activitat clau: pintam amb les mans*

Podem fer un pòster amb les empremtes de les mans de tots els infants. Al pòster hi escriurem: **mà**.

També poden dibuixar la seva mà damunt un paper, tot resseguint-la amb un llapis. La silueta que en resulta es pot punxar i aferrar-hi un paper de cel·lofana per darrere; o bé decorar-la amb sanefes, punts, retxes, ben acolorida. Hi escriuran la paraula **mà**.

■ *Exemples de frases per a llegir*

En Tomeu té una moto.

En Tomàs té un imant.

Sa nina mou sa mà.

■ *Locucions*

- A **mà** (a l'abast, a disposició).
- Anar de **mà** en mà.
- De primera **mà**.
- De segona **mà**.
- Donar una **mà** (ajudar).
- Fet a **mà**.
- Parar la **mà**.
- Posar les **mans** al foc (assegurar fermament la certesa d'una cosa).
- Tenir les **mans** foradades (ser molt malgastador).
- Estar sa com una **poma**.
- Fer cara de **pomes** agres.
- Obrir uns ulls d'un **pam**.
- Fer **pam** i pipa.
- Anar amb un **pam** de boca oberta (d'admiració).
- Anar amb un **pam** de llengua defora (de cansament).
- Quedar-se amb un **pam** de nas (de decepció, de sorpresa).

■ *Refranys*

- Més val un ocell a la **mà** que molts a volar.
- La **menta** de tot mal renta.

■ Endevinalles

- És un animal.
Fa el que veu fer
però no ho fa bé.
(la **moneia**)
- Jo servec per a menjar,
i també per a tocar,
per a cridar el vigilant
i per a aplaudir un cantant.
(les **mans**)

■ Cançons

Deu pometes té el pomer

(Cançó popular)

Deu pometes té el pomer,
de deu una, de deu una,
deu pometes té el pomer,
de deu una n'hi caigué.
Si mirau el vent d'on ve,
veureu el pomer com
dansa.
Si mirau el vent d'on ve,
veureu com dansa el
pomer.

Deup- me-tes téel po- mer, de deu u- na de deu u- na, deup- me-tes téel po-
mer, de deu u- na ne cai- gué. Si mi- rau el vent com ve, veu- reu el po- mer com
dan- ça, si mi- rau el vent com ve, veu- reu com dan- çael po- mer.

(Música transcrita per Xesc Crespí)

Cinc dits d'una mà

(Lletra i música d'Àngel Daban, Toni Giménez, Lluís Maria Panyella i Noè Rivas)

Cinc dits d'una mà,
aixequem-los enlaire.
Cinc dits d'una mà
són fets per ... tallar.

Cinc dits d'u- na mà, ai- xe- quem- los en- lai- re. Cinc dits d'u- na

Dum lai-la, dum lai-la,
dum lai-la-la-la.
(dues vegades)

mà són fets per ta- llar. Dum lai- la, dum lai- la, dum lai- la- la-

(tallar, pintar, pentinar,
pegar, menjar, tocar....)

la, dum lai- la dum lai- la, dum lai- la- la- la.

(Es fa amb mímica el que es
diu)

(Música transcrita per Pere Cortés)

■ Poesies

Carta als Reis Mags de l'Escola de Música

Per a la Mercè, un oboè.

Per a la Maria, una bateria.

Per a la Mònica, una harmònica.

Per al Martí, un violí.

Per a la Martina, una ocarina.

Per al Manel, un violoncel.

Per al Miquelet, un clarinet.

i per al Marçal, un timbal.

(Salvador Comelles, *Abecedari poètic*, Cruïlla)

Poma, pera

Poma, pera,

cirereta,

closca d'ou,

vint-i-nou.

Cançonetes i gloses populars relacionades amb els **noms** més usuals:

«Aina» avui, «Aina» demà,

«Aina» tota sa setmana,

«Aina» ton pare i ta mare.

N'Aina sempre davant va.

Catalina, catalana,

penja es llum a sa paret

i veuràs en Bielet

que festeja dins l'Havana.

Na Catalineta plora

perquè es seu homo és petit

i s'altre dia el va perdre

per dins ses rues des llit.

Quina lluna fa tan clara

per anar a cercar albercocs!

En es portal de na Clara

n'hi ha de vermells i de grocs.

Jaume, Pataume,

des carrer des sol,

té una nineta

com un fabiol.

Es dia de sant Joan

na Joana farà festa.

Enramarem es portal

cap avall de sa finestra.

Na Maria balla i bota.
Té ses cames de perdiu.
Sa mare sempre li diu:
Maria balla una «cota».

Dia vint de juliol
Margalida tu fas festa;
treu es cap a sa finestra
i veuràs com surt es sol.

En Joan i na Joana
a dur llenya van.
Es dilluns reposen;
es dimarts ensellen,
dimecres se'n van;
es dijous fan feixos
i es divendres tornen
per coure sa carn.

Marieta cistellera,
tu que fas tants de cistells,
m'has de fer una panera
per anar a collir clavells.
(o bé,
per anar a comprar ramells)

Miquel, Miquelet,
ves a collir prunes.
Cull-les madures
i sopa i colga't.

Joc de dits

Ves-te'n Pere,
ves-te'n Toni,
ves-te'n tu, Sebastià.
Torna, Pere,
torna, Toni,
torna tu, Sebastià.

Pere de sa cullera,
macarró fregit,
panxa de sa tortuga
i es cul eixerit.

■ *Embarbussaments*

- Un pam, dos pams, tres pams, quatre pams, cinc pams.
- Pim, pam, sivella de plata,
pim, pom, sivella de plom.

■ *Contes per a explicar*

- «Es nas de dos pams». *Rondaies mallorquines, Tom XI*, Editorial Moll.

■ Contes per a llegir tots sols

En Mateu i sa moto

Llibre quart de la col·lecció *Ansa per ansa*.

Autora: Elisabet Abeyà Lafontana

Il·lustracions: Aina Bonner Eisenberg i Flavia

Constanza Gargiulo Rosa

Edició: INSTITUCIÓ FRANCESC DE BORJA MOLL

■ Jocs

- **Joc de l'imant.** Fer moure un objecte metàl·lic (unes tisores, un cotxet, una xinxeta...) amb un imant que haurem col·locat davall una cartolina, part davall l'objecte.
- **Mossegar una poma.** Penjam pomes, separades amb una distància d'un metre. Cada infant es col·loca devora una poma amb les mans al darrere. Es tracta de menjar-se la poma sense tocar-la amb les mans.
- **Joc de les mans.** Es tapen cinc o sis infants amb una flassada de manera que només se'n vegin les mans. Els altres han d'endevinar de qui són les mans.
- **Joc del mut.** Es fan grups d'uns vuit infants. El director del joc té una llista amb totes les coses que hauran de representar els jugadors. Diu a l'orella d'un de cada grup una cosa que ha de representar (diferent per a cada grup). L'infant ho representa amb mímica i els companys ho han d'endevinar. Qui ho endevina va al director del joc perquè li digui una segona cosa per representar. I així fins que s'acaba el temps (uns 15 minuts). Guanya l'equip que ha endevinat més coses.
- **Pim, pam, de la guerra, guerra gran** (Cançó-joc popular):

Un infant posa el cap damunt la falda del qui fa el joc, la cara contra la falda. El qui fa el joc pega copets damunt l'esquena del petit com si tocàs el tambor, fluxet, i recita la cançó. En dir *punxoreta*, punxa amb un sol dit l'esquena del nin. En dir *estisoreta*, fa com si tallàs l'esquena del nin amb dos dits. En dir *ull de bou* fa un rotlo amb el dit polze i l'índex i el posa damunt l'esquena del nin. En dir *teuladeta*, la hi toca amb quatre dits estirats. Quan ha acabat les preguntes, fa una de les quatre coses anomenades amb el moviment corresponent damunt l'esquena de l'infant i aquest l'ha d'endevinar.

—Pim, pam,
de la guerra, guerra gran.
Què t'estimes més:
punxoreta, estisoreta,
ull de bou o teuladeta?

—Teuladeta
—Teuladeta has dit
i de pena n'has sortit.

O bé:

—Si ull de bou haguessis dit,
de pena hauries sortit.
Pim, pam (*i torna a començar*)

(Música transcrita per Xesc Crespi)

- **Joc del minut.** Dur un rellotge d'arena d'un minut, o un cronòmetre, o un rellotge de paret que tengui busca minuter. Deixar transcórrer un minut en silenci. Llavors que tothom digui què creu que pot fer en un minut (fer tres voltes a l'aula, fer 50 bots, fer un dibuix, cantar una cançó...). I després es comprova si és veritat.

■ *Altres activitats.*

- **Amidar amb pams** (una taula, la seva alçada, la llargada d'una pissarra, d'una finestra, d'una aula ...)
- **Dur un brot de menta** (o fulles seques), ensumar-la i fer-ne una infusió. Dur caramels de menta.

Exemples de paraules i frases per al dictat:

En Tomàs somia. En Mateu té un imant. Es meu poni nom Tim.